TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2026 m. kovo 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Pienas ir pieno produktai – Reglamentas (EB) Nr. 595/2004 – Pristatymas nepatvirtintam supirkėjui – 24 straipsnio 1 dalis – Sąvoka „nuobauda“ – Gamintojui taikomas papildomas mokestis – Mokestis, skaičiuojamas už visą pristatytą produktą – Proporcingumas – Teisė į gynybą ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą“

Byla C-294/25

dėl *Consiglio di Stato* (Valstybės taryba, Italija) 2025 m. balandžio 15 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2025 m. balandžio 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

UD, VO, GT ir KJ, veikiantys savo vardu ir kaip *Società Agricola UD e co*. nariai,

BF, veikiantis savo vardu ir kaip to paties pavadinimo ūkio savininkas,

IJ, BP ir LR, veikiantys savo vardu ir kaip *Azienda agricola IJ BP e LR s.s*. nariai,

prieš

Agenzia Veneta per i pagamenti in agricoltura (AVEPA)

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė I. Ziemele, teisėjai A. Kumin ir M. Bošnjak (pranešėjas),

generalinis advokatas D. Spielmann,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– UD, VO, GT ir KJ, veikiančių savo vardu ir kaip *Società Agricola UD e co*. nariai, atstovaujamų *avvocata* M. Aldegheri,

* Proceso kalba: italų.

– BF, veikiančio savo vardu ir kaip to paties pavadinimo ūkio savininkas, atstovaujamo *avvocate* M. Aldegheri ir E. Ermondi,

– IJ, BP ir LR, veikiančių savo vardu ir kaip *Azienda agricola IJ, BP e LR s.s.* nariai, atstovaujamų *avvocata* M. Aldegheri,

– *Agenzia Veneta per i pagamenti in agricoltura (AVEPA)*, atstovaujamos *avvocati* A. Cusin, T. Munari, B. Peagno, G. Quarneti ir F. Zanlucchi,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos S. Fiorentino, padedamo *avvocati dello Stato* G. Rocchitta ir L. Vignato,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Biz ir M. Konstantinidis,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. liepos 9 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1392/2001, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3950/92, nustatančio papildomą mokestį pieno ir pieno produktų sektoriuje, taikymo taisykles (OL L 187, 2001, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 33 t., p. 104), 13 straipsnio ir 14 straipsnio 1 dalies, 2004 m. kovo 30 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 595/2004, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1788/2003, nustatančio mokestį pieno ir pieno produktų sektoriuje, taikymo taisykles (OL L 94, 2004, p. 22; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 43 t., p. 333), 23 straipsnio ir 24 straipsnio 1 dalies, taip pat teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, proporcingumo, lygybės ir nediskriminavimo principų išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant UD, VO, GT ir KJ, veikiančių savo vardu ir kaip *Società Agricola UD e co.* nariai, BF, veikiančio savo vardu ir kaip to paties pavadinimo ūkio savininkas, ir IJ, BP bei LR, veikiančių savo vardu ir kaip *Azienda agricola IJ, BP e LR s.s.* nariai, ginčą su *Agenzia Veneta per i pagamenti in agricoltura (AVEPA)* (Venecijos žemės ūkio mokėjimų agentūra, Italija) dėl papildomo mokesčio, taikomo pieno kiekiui, kurį šie ieškovai pagrindinėje byloje pristatė nepatvirtintam supirkėjui.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 1788/2003

3 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1788/2003, nustatančio mokestį pieno ir pieno produktų sektoriuje (OL L 270, 2003, p. 123; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 40 t., p. 391), kuris buvo panaikintas 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1234/2007,

nustatančiu bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas) (OL L 199, 2007, p. 1), 3 ir 22 konstatuojamosiose dalyse buvo nurodyta:

„(3) Pagrindinis schemos tikslas – sumažinti pasiūlos ir paklausos neatitikimą pieno ir pieno rinkos sektoriuje ir dėl to atsirandantį struktūrinį perteklių, tuo pasiekiant didesnę rinkos pusiausvyrą. <…>

<…>

(22) Pagrindinis šiame reglamente numatyto mokesčio tikslas – sureguliuoti ir stabilizuoti pieno produktų rinką. <…>“

4 Reglamento Nr. 1788/2003 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ buvo numatyta:

„1. Vienuolikai 12 mėnesių trukmės laikotarpių iš eilės, kurie prasideda 2004 m. balandžio 1 d. (toliau – dvylikos mėnesių laikotarpiai) įvedamas tam tikras mokestis (toliau – mokestis) už karvės pieno ir kitų pieno produktų kiekius, atitinkamu dvylikos mėnesių laikotarpiu realizuotus viršijant nacionalinius referencinius kiekius, nustatytus I priede.

2. Šie kiekiai išdalijami gamintojams pagal 6 straipsnį, skiriant pristatymus ir pardavimą tiesiogiai vartoti[,] kaip apibrėžta 5 straipsnyje. Bet koks nacionalinio referencinio kiekio perviršis ir mokestis už jį nustatomi kiekvienoje valstybėje nacionaliniu lygiu pagal 3 skyrių ir skiriant pristatymus ir pardavimus tiesiogiai vartoti.

<…>“

5 Šio reglamento 4 straipsnyje „Gamintojų įnašas į mokestį“ buvo išdėstyta:

„Visas mokestis paskirstomas pagal 10 ir 12 straipsnių nuostatas gamintojams, kurie viršijo bet kuriuos nacionalinius referencinius kiekius, minimus 1 straipsnio 2 dalyje.

Nepažeidžiant 10 straipsnio 3 dalies ir 12 straipsnio 1 dalies, gamintojai įsipareigoja valstybei narei mokėti įnašą į mokestį, apskaičiuotą pagal 3 skyriaus nuostatas, vien dėl to, kad viršijo turimus referencinius kiekius.“

6 To reglamento 22 straipsnyje „Mokesčio taikymas“ buvo nustatyta:

„Mokestis laikomas intervencine priemone, skirta stabilizuoti žemės ūkio rinkas, ir taikomas finansuoti išlaidas pieno sektoriuje.“

Reglamentas Nr. 1392/2001

7 Reglamento Nr. 1392/2001 13 straipsnyje „Supirkėjų patvirtinimas“ buvo numatyta:

„1. Valstybė narė patvirtina, kurie supirkėjai gali veikti jos teritorijoje.

<…>

3. Neprieštaraujant valstybių narių jau nustatytoms nuobaudoms arba toms, kurios dar bus nustatytos, patvirtintas supirkėjo statusas panaikinamas, jei nebesilaikoma 2 straipsnio a ir b punktuose nustatytų sąlygų. <…>

<…>“

8 Šio reglamento 14 straipsnio „Supirkėjų ir gamintojų įsipareigojimai“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Gamintojai privalo užtikrinti, jog jų pienas būtų pristatomas patvirtintiems pirkėjams. Jei pienas pristatomas nepatvirtintiems pirkėjams, valstybės narės gali nustatyti nuobaudas.“

Reglamentas Nr. 595/2004

9 Reglamento Nr. 595/2004 6 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Labai svarbu, kad būtų tikrinamas ir supirkėjų bei gamintojų perduotų duomenų tikslumas, ir būtų užtikrinta, kad mokesčio našta iš tikrųjų tektų gamintojams, atsakingiems už nacionalinių referencinių kiekių viršijimą. Tuo tikslu valstybėms narėms turėtų tekti didesnis vaidmuo užtikrinant kontrolės ir baudų taikymo procedūras, kurias joms reikia įvesti siekiant užtikrinti, kad įmokos mokant mokestį būtų surenkamos teisingai. Visų pirma valstybės narės[,] atlikusios rizikos įvertinimą[,] turėtų parengti kiekvieno 12 mėnesių laikotarpio nacionalinį kontrolės planą, bei turėtų vykdyti ūkių, transporto ir supirkėjų lygmens kontrolę siekiant, kad būtų užkirstas kelias galimiems nusižengimams ir sukčiavimams. Taip pat būtina nurodyti galutinius terminus ir tikrinimų skaičių, kurie būtini siekiant, kad darbas būtų atliktas per nustatytą laikotarpį, ir kad visos susijusios šalys laikytųsi susitarimų. Taip pat būtina įvesti baudas tuomet, kai šių pagrindinių reikalavimų nesilaikoma.“

10 Šio reglamento 23 straipsnyje „Supirkėjų patvirtinimas“ nustatyta:

„1. Kad supirkėjai galėtų pirkti pieną iš gamintojų ir vykdyti veiklą valstybės narės teritorijoje, juos turi patvirtinti ta valstybė narė.

<…>

3. Neprieštaraujant valstybių narių jau nustatytoms baudoms, patvirtintas supirkėjo statusas panaikinamas, jei nebesilaikoma 2 straipsnio a ir b punktuose nustatytų sąlygų.

<…>“

11 Šio reglamento 24 straipsnio „Supirkėjų ir gamintojų įsipareigojimai“ 1 dalyje numatyta:

„Gamintojai privalo užtikrinti, jog jų pienas būtų pristatomas patvirtintiems pirkėjams. Jei pienas pristatomas nepatvirtintiems pirkėjams, valstybės narės gali taikyti nuobaudas.“

12 Pagal Reglamento Nr. 595/2004 28 straipsnio pirmą pastraipą ir 29 straipsnio antrą pastraipą Reglamentas Nr. 1392/2001 buvo panaikintas nuo 2004 m. balandžio 1 d.

Italijos teisė

13 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2003 m. kovo 28 d. *decreto legge n. 49/2003 – Riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari* (Dekretas įstatymas Nr. 49/2003 dėl teisės aktų, reglamentuojančių papildomo mokesčio taikymą pieno ir pieno produktų sektoriuje, pertvarkymo) (GURI, Nr. 75, 2003 m. kovo 31 d., p. 4) (toliau – Dekretas įstatymas Nr. 49/2003) siekiama įgyvendinti atitinkamas Reglamento Nr. 1392/2001, o vėliau – Reglamento Nr. 595/2004 nuostatas.

14 Šio dekreto įstatymo 4 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatyta:

„2. Kiekvienas gamintojas privalo įsitikinti, kad supirkėjas, kuriam jis ketina pristatyti pieną, yra patvirtintas pagal šio straipsnio nuostatas; visas nepatvirtintam supirkėjui pristatytas pienas ar pieno ekvivalentas apmokestinamas papildomu mokesčiu, kurį moka gamintojas.

<…>

4. Supirkėjui, kuris veikia neturėdamas šiame straipsnyje nurodyto patvirtinimo, skiriama administracinė nuobauda, lygi papildomo mokesčio už visą produkto kiekį, tiektą neturint patvirtinimo, sumai.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15 Ieškovai pagrindinėje byloje, kurie yra trijų ūkių nariai arba savininkai, 2005–2006 m. prekybos laikotarpiu savo pieno produkciją pardavė *Società Cooperativa Latte 2001 Soc. coop. arl*. Šios bendrovės, kaip supirkėjos, patvirtinimas buvo panaikintas 2005 m. vasario 1 d. *decreto n. 1214 del Direttore generale agricoltura della Regione Lombardia* (Lombardijos regiono žemės ūkio generalinio direktoriaus dekretas Nr. 1214).

16 Vėliau, konstatavusi, kad per šį prekybos laikotarpį šie ieškovai tiekė pieną nepatvirtintam supirkėjui, pažeisdami Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalį ir Dekreto įstatymo Nr. 49/2003 4 straipsnio 2 dalį, AVEPA jiems išdavė mokėjimo įsakymus.

17 Kadangi jų skundai dėl šių įsakymų iš esmės buvo atmesti pirmojoje instancijoje, ieškovai pagrindinėje byloje dėl šių sprendimų pateikė apeliacinį skundą *Consiglio di Stato* (Valstybės taryba, Italija), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Šiame teisme jie, be kita ko, teigia, kad įsakymai, kuriuos jie prašo panaikinti, turi būti laikomi administracinėmis nuobaudomis, kaip tai suprantama pagal nacionalinę teisę.

18 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad įgyvendindamas pareigą skirti nuobaudas už pieno ar pieno produktų pristatymą nepatvirtintam supirkėjui, kuri iš pradžių buvo numatyta Reglamento Nr. 1392/2001 14 straipsnio 1 dalyje, o vėliau – Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalyje, Italijos teisės aktų leidėjas numatė dvi skirtingas priemones. Be administracinės nuobaudos, kuri gali būti skirta supirkėjui pagal Dekreto įstatymo Nr. 49/2003 4 straipsnio 4 dalį, šio dekreto 4 straipsnio 2 dalyje numatytas papildomas mokestis, kurį turi sumokėti gamintojas (toliau – nagrinėjama priemonė).

19 Pagal prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ir *Corte suprema di cassazione* (Aukščiausias Kasacinis Teismas, Italija) jurisprudenciją ši priemonė laikoma ne administracine nuobauda tiesiogine prasme, o rinkos pusiausvyros atkūrimo priemone, kurią sudaro viso nepatvirtintam supirkėjui pristatyto kiekio grąžinimas. Ieškovai pagrindinėje byloje mano, kad minėta priemonė yra su Sąjungos teise nesuderinama priemonė, pagal kurią mokestis taikomas tik tiems pieno kiekiams, kurie viršija pagal Reglamentą Nr. 1788/2003 nustatytus referencinius kiekius.

20 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė „išsamią“ kontrolės ir pareigų, leidžiančių užtikrinti pieno ir pieno produktų rinkos reguliavimo sistemos veikimą, reglamentavimo sistemą, kartu palikdamas valstybėms narėms didelę diskreciją pasirinkti šių reikalavimų nesilaikymo pasekmes. Taip šios valstybės gamintojams galėtų nustatyti priemones, kurios yra ne administracinės nuobaudos siaurąja prasme, o sektoriaus reikalavimus atitinkančios rinkos pusiausvyros atkūrimo priemonės.

21 Tokiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* (Valstybės taryba) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Sąjungos] teisė, visų pirma [Reglamento Nr. 595/2004] 23 straipsnis ir 24 straipsnio 1 dalis, o prieš tai – Reglamento [Nr. 1392/2001] 13 straipsnis ir 14 straipsnio 1 dalis, taip pat teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių [apsaugos], proporcingumo, lygybės ir nediskriminavimo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią tiekimo nepatvirtintam supirkėjui atveju pristatytam pienui ar pieno ekvivalentui taikomas papildomas mokestis, kurį turi mokėti gamintojas?“

Dėl prejudicinio klausimo

22 Iš pradžių reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Todėl Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus (šiuo klausimu žr. 2026 m. sausio 15 d. Sprendimo *Imballaggi Piemontesi*, C-588/24, EU:C:2026:14, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

23 Šiuo aspektu, pirma, reikia pažymėti, kad nors pateiktas klausimas susijęs su Reglamento Nr. 1392/2001 13 straipsniu ir 14 straipsnio 1 dalimi, atsakant į jį svarbios tik Reglamento Nr. 595/2004 nuostatos. Pagal pastarojo reglamento 28 straipsnio pirmą pastraipą ir 29 straipsnio antrą pastraipą Reglamentas Nr. 1392/2001 buvo panaikintas nuo 2004 m. balandžio 1 d., o pagrindinė byla susijusi su pieno pristatymu po šios datos.

24 Antra, kadangi prejudicinis klausimas susijęs su Reglamento Nr. 595/2004 23 straipsniu, reikia pažymėti, kad šio straipsnio 3 dalis susijusi tik su nuobaudomis, prireikus taikomomis supirkėjui, kai panaikinamas jo kaip supirkėjo statuso patvirtinimas, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės kelia klausimą dėl šio reglamento 24 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią valstybės narės turi numatyti nuobaudas už pieno pristatymą nepatvirtintam supirkėjui, šioms valstybėms suteiktos teisės skirti nuobaudas pieno ir pieno produktų gamintojams apimties.

25 Trečia, kalbant apie teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, lygybės ir nediskriminavimo principus, kurie taip pat minimi prejudicinio klausimo tekste, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo nei priežasčių, paskatinusių jį kelti klausimą dėl šių bendrųjų Sąjungos teisės principų išaiškinimo, nei ryšio, kurį jis nustatė tarp šių principų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų, priešingai, nei reikalaujama pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punktą (šiuo klausimu žr. 2023 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Commune d'Ans*, C-148/22, EU:C:2023:924, 46 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Nesant pakankamai informacijos šiuo aspektu, prejudicinis klausimas yra nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su minėtais principais.

26 Atsižvelgiant į šiuos paaiškinimus, reikia konstatuoti, kad savo prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalis ir proporcingumo principas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad pieno tiekimo nepatvirtintam supirkėjui atveju visas pristatytas pienas apmokestinamas papildomu mokesčiu, kurį turi mokėti gamintojas.

27 Visų pirma reikia priminti, kad, pirma, pagal Reglamento Nr. 1788/2003 4 straipsnio pirmą pastraipą šio reglamento 1 straipsnyje nustatytas papildomas mokestis paskirstomas gamintojams, kurie viršijo referencinius kiekius. Iš šio reglamento 4 straipsnio antros pastraipos matyti, kad gamintojai privalo valstybei narei sumokėti įnašą į mokestį vien dėl to, kad viršijo turimus referencinius kiekius.

28 Teisingumo Teismas jau yra priėmęs sprendimą dėl pienui taikomo papildomo mokesčio teisinio pobūdžio ir patikslinęs, kad nuostatos, kuriomis jis nustatomas, nėra baudžiamosios – šis mokestis yra apribojimas, tiesiogiai kylantis iš bendro pieno rinkos organizavimo taisyklių (šiuo klausimu žr. 2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Cooperativa Lattepiù ir kt.*, C-231/00, C-303/00 ir C-451/00, EU:C:2004:178, 74 punktą; 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Gerekens ir Procola*, C-459/02, EU:C:2004:454, 34–37 punktus ir 2005 m. birželio 21 d. Nutarties *Azienda Agricola Balconi Andrea*, C-162/03, C-185/03, C-44/04, C-45/04, C-223/04, C-224/04, C-271/04 ir C-272/04, EU:C:2005:399, 22, 23 ir 28 punktus).

29 Papildomas mokestis yra intervencinių priemonių, skirtų žemės ūkio rinkoms reguliuoti, dalis ir asignuojamas pieno sektoriaus išlaidoms finansuoti. Be aiškaus tikslo įpareigoti pieno gamintojus laikytis jiems skirtų referencinių kiekių, papildomas mokestis taip pat turi ekonominį tikslą, nes juo siekiama gauti Europos Sąjungai lėšų, būtinų produkcijos, kuri viršija gamintojų kvotas, realizavimui užtikrinti (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 27 d. Sprendimo *Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele*, C-348/18, EU:C:2019:545, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

30 Kadangi juo siekiama taikant pieno gamybos ribojimą atkurti pusiausvyrą tarp pasiūlos ir paklausos pieno rinkoje, kuriai būdingas struktūrinis perteklius, papildomas mokestis atitinka racionalios pieno gamybos plėtros tikslus ir, prisidėdamas prie atitinkamos bendruomenės, kuri verčiasi žemės ūkiu, pajamų stabilizavimo, – tinkamo šios bendruomenės gyvenimo lygio užtikrinimo tikslus (2019 m. birželio 27 d. Sprendimo *Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele*, C-348/18, EU:C:2019:545, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Antra, remiantis Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės turi numatyti nuobaudas pristatymo nepatvirtintam supirkėjui atveju. Ši nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į šio reglamento 6 konstatuojamąją dalį, pagal kurią valstybės narės turi numatyti patikrinimus ir nuobaudas, siekdamos užtikrinti, kad būtų tinkamai surenkamos įmokos į Reglamente Nr. 1788/2003 nustatytą mokestį.

32 Nors Reglamente Nr. 595/2004 aiškiai nenumatyta, kad jo 24 straipsnio 1 dalyje nustatytų nuobaudų, kurias taiko valstybė narė, adresatas yra gamintojas, tam neprieštarauja nei šios nuostatos tekstas, nei jos kontekstas.

33 Trečia, iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reglamentuose Nr. 1788/2003 ir Nr. 595/2004 daromas skirtumas tarp, viena, Reglamento Nr. 1788/2003 1 straipsnyje nustatyto papildomo mokesčio, paskirstomo gamintojams, kurie viršijo referencinius kiekius ir kurie turi valstybei narei sumokėti įnašą į mokestį, mokėtiną vien dėl turimų referencinių kiekių viršijimo, ir, kita, nuobaudų, skiriamų, be kita ko, remiantis Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalimi ir taikomų gamintojams, kai nesilaikoma šio mokesčio sistemoje numatytų sąlygų.

34 Šiuo atveju, remiantis pagrindinėje byloje nagrinėjamomis nacionalinės teisės normomis, pagal kurias visas nepatvirtintam supirkėjui pristatytas pienas ar pieno ekvivalentas yra apmokestinamas papildomu mokesčiu, kurį turi mokėti gamintojas, šio mokesčio sistemos sąlygų nesilaikymas iš esmės prilyginamas gamintojo turimų referencinių kiekių viršijimui. Nors iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad nagrinėjama priemone siekiama į pieno kvotų sistemą vėl įtraukti visą nepatvirtintam supirkėjui pristatytą pieno kiekį, kad, be kita ko, būtų galima teisingai nustatyti Reglamente Nr. 1788/2003 numatyto mokesčio apskaičiavimo bazę, vis dėlto ji taikoma ne dėl pernelyg didelės gamybos, o dėl taikytinų sąlygų nesilaikymo, todėl tokia priemonė nėra tiesiog logiška Reglamente Nr. 1788/2003 nustatytos mokesčio sistemos pasekmė (šiuo klausimu žr. 1999 m. sausio 28 d. Sprendimo *Wilkens*, C-181/96, EU:C:1999:29, 38 punktą).

35 Be to, net jei nagrinėjama priemonė pagal nacionalinę teisę būtų laikoma pieno rinkos reguliavimo priemone, reikia konstatuoti, kad ja siekiama ne sumažinti struktūrinį gamybos perteklių ir apriboti pieno gamybą, o tik pašalinti disbalansą sukeliančius pieno tiekimo šioje rinkoje nepatvirtintiems supirkėjams padarinius, nedarant įtakos pačiai pieno gamybai, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

36 Atsižvelgiant į šiuos požymius, atrodo, kad ši priemonė gali patekti į sąvoką „nuobauda“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalį. Taip yra juo labiau dėl to, kad atsižvelgiant į tai, jog nagrinėjama priemonė apima ir pieno kiekius, kuriems taikomos atitinkamų gamintojų turimos kvotos, ja taip pat siekiama nubausti už šio reglamento 6 konstatuojamojoje dalyje nurodytų nacionalinių referencinių kiekių sekimo ir kontrolės sistemos apėjimą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

37 Kita vertus, dėl klausimo, ar nagrinėjama priemonė atitinka Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalį, reikia priminti, kad kai Sąjungos reglamente nėra jokios konkrečios nuostatos, kurioje būtų numatyta nuobauda už šio reglamento pažeidimą arba šiuo atžvilgiu būtų daroma nuoroda į nacionalines nuostatas, pagal ES sutarties 4 straipsnio 3 dalį valstybės narės įpareigojamos imtis visų tinkamų priemonių Sąjungos teisės apimčiai ir veiksmingumui užtikrinti (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Vaditrans*, C-102/16, EU:C:2017:1012, 55 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2019 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie*, C-617/17, EU:C:2019:283, 37 punktą).

Nors šios valstybės turi teisę pasirinkti taikytinas nuobaudas, jos privalo, be kita ko, užtikrinti, kad už šios teisės pažeidimus būtų baudžiama pagal materialines ir procesines taisykles, analogiškas toms, kurios taikomos panašaus pobūdžio ir sunkumo nacionalinės teisės pažeidimams ir kurios bet kuriuo atveju suteikia nuobaudai veiksmingumą, proporcingumą ir atgrasomąjį poveikį (šiuo klausimu žr. 2024 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Neves 77 Solutions*, C-351/22, EU:C:2024:723, 76 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

38 Konkrečiai kalbant, nacionalinės teisės aktuose numatytos nuobaudos neturi viršyti to, kas tinkama ir būtina šiais teisės aktais teisėtai siekiamiems tikslams įgyvendinti, ir neturi būti neproporcingos šiems tikslams, o šių nuobaudų griežtumas taip pat turi atitikti pažeidimų, už kuriuos jomis baudžiama, sunkumą, be kita ko, užtikrindamas realų atgrasomąjį poveikį (šiuo klausimu žr. 2000 m. liepos 6 d. Sprendimo *Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen*, C-356/97, EU:C:2000:364, 35 ir 36 punktus ir 2024 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Neves 77 Solutions*, C-351/22, EU:C:2024:723, 77 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

39 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi jurisdikciją aiškinti ir taikyti nacionalinę teisę, turi įvertinti, ar šiuo atveju nagrinėjama priemonė atitinka šio sprendimo 37 ir 38 punktuose primintus reikalavimus. Vis dėlto reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į svarbą, kurią reikia pripažinti šio sprendimo 31 punkte primintam tikslui užtikrinti, kad būtų tinkamai surenkamos įmokos į Reglamentu Nr. 1788/2003 nustatytą mokestį ir kad visi subjektai laikytųsi mokesčio sistemos, taip pat apskritai tinkamam visos pieno kvotų sistemos veikimui, vien aplinkybė, kad nagrinėjama priemonė taip pat taikoma pieno kiekiams, kuriuos gali apimti pieno kvota, iš pirmo žvilgsnio neatrodo neproporcinga.

40 Be to, atsižvelgiant į ieškovų pagrindinėje byloje argumentus, kad nagrinėjamai priemonei turėtų būti taikomos nacionalinės taisyklės, taikytinos administracinėms nuobaudoms, o tai leistų jiems pasinaudoti procesinėmis garantijomis, kurios yra numatytos tokioms priemonėms pagal nacionalinę teisę, dar reikia priminti, kad pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 51 straipsnio 1 dalį chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę. Todėl per procedūrą, vykdomą pagal nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis įgyvendinama Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalis dėl nuobaudų už pristatymą nepatvirtintam supirkėjui, nuobaudos adresatas turi turėti procesines garantijas, kylančias, be kita ko, iš teisės į gynybą ir Chartijos 47 straipsnio pirmos pastraipos, kurioje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisinę gynybą (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Adler Real Estate ir kt.*, C-546/18, EU:C:2021:711, 40–43 ir 48 punktus). Tai galioja neatsižvelgiant į tai, kaip nacionalinės teisės aktų leidėjas konkrečiai teisiškai kvalifikavo tokią nuobaudą pagal nacionalinę teisę.

41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar kartą turi patikrinti, ar nagrinėjama priemonė ir jos priėmimo procedūra atitinka šiuos reikalavimus.

42 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 595/2004 24 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad pieno tiekimo nepatvirtintam supirkėjui atveju visas pristatytas pienas apmokestinamas papildomu mokesčiu, kurį turi mokėti gamintojas, su sąlyga, kad užtikrinamas šios priemonės veiksmingumas, proporcingumas ir atgrasomasis pobūdis. Vis dėlto tokios priemonės priėmimo tvarka ir tvarka, leidžianti gamintojui ją ginčyti teisme, turi atitikti reikalavimus, kylančius visų pirma iš teisės į gynybą ir Chartijos 47 straipsnio.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

2004 m. kovo 30 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 595/2004, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1788/2003, nustatančio mokestį pieno ir pieno produktų sektoriuje, taikymo taisykles, 24 straipsnio 1 dalis

turi būti aiškinama taip:

pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad pieno tiekimo nepatvirtintam supirkėjui atveju visas pristatytas pienas apmokestinamas papildomu mokesčiu, kurį turi mokėti gamintojas, su sąlyga, kad užtikrinamas šios priemonės veiksmingumas, proporcingumas ir atgrasomasis pobūdis. Vis dėlto tokios priemonės priėmimo tvarka ir tvarka, leidžianti gamintojui ją ginčyti teisme, turi atitikti reikalavimus, kylančius visų pirma iš teisės į gynybą ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio.

Parašai.